

**Мәслихат депутаттарының
сайлаушылармен өзара іс-
әрекетінің тиімді нысандары
мен тетіктері**

Мазмұны:

1. Мәслихат депутаты саясаткер және өз сайлаушыларының өкілі ретінде
2. Депутаттар үшін сайлаушылар және олардың тұрғылықты жерлеріндегі жағдай туралы ақпарат
3. Депутаттардың сайлаушыларды өз қызметі туралы хабардар етуі
4. Қоғамдық тыңда: дайындық және өткізу алгоритмі

Депутат – бұл (1):

- Саясаткер - саясатпен кәсіби айналысатын және саяси процестерге әсер ететін адам

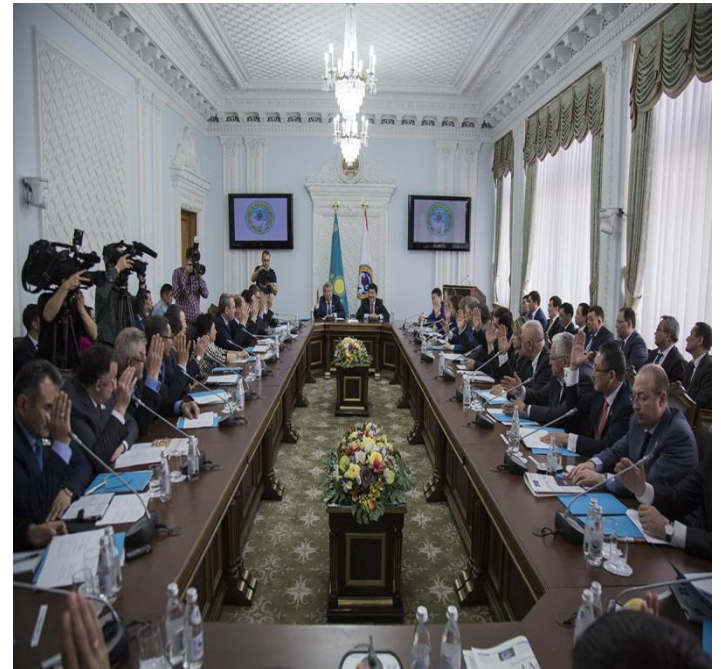
Саясат – бұл:

- Билікке келуге, ұстап қалуға және пайдалануға байланысты қоғам өмірінің саласы
- Қоғам алдында тұрған өзекті міндеттер мен мәселелерді шешу құралы, оның ішінде оның қауіпсіздігін, әл-ауқатын және т. б.

Депутат – бұл (2):

- Осы органның өкілеттігі және өзінің лауазымдық құзыреті шеңберінде мемлекеттік билікті жүзеге асыруға қатысатын өкілді органның сайланбалы лауазымды адамы

Депутат – бұл (3):

- Тиісті өңірлердің/қалалардың халқын құрайтын өз сайлаушыларының мүдделерін білдіруші және өкілі

Депутат – бұл (4):

- Ол сайлауға түскен және тиісті өкілді билік органында өкілдік ететін саяси партияның белсендісі (ол белгілі бір партиядан сайланған жағдайда)

«Сайлаушылар
өздерін біздің
досымыз деп
санайды, егер біз
олардың аттарын
білсек»

Квинт Туллий Цицерон,
ежелгі Рим саяси қайраткері

Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншашылықты маңызды(1):

- Ақпараттың барлық түрлерін алу және соның салдарынан аймақтағы/қаладағы жағдай туралы және қоғам өмірінің нақты салалары туралы жоғары деңгейде білуі, атап айтқанда

Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншалықты маңызды (2):

- Жергілікті халық пен билік арасында сындарлы қарым-қатынас орнатуға жәрдемдесу

Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншалықты маңызды (3):

- Өз партиясының оң имиджін қалыптастыруға және/немесе нығайтуға және сайлау рейтингін арттыруға жәрдемдесу

Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншалықты маңызды(4):

- Азаматтарды өңірлік және/немесе жергілікті маңызы бар мәселелерді шешуге қатысуға тарту және өз кезегінде әлеуетті әріптестер тобын қалыптастыру

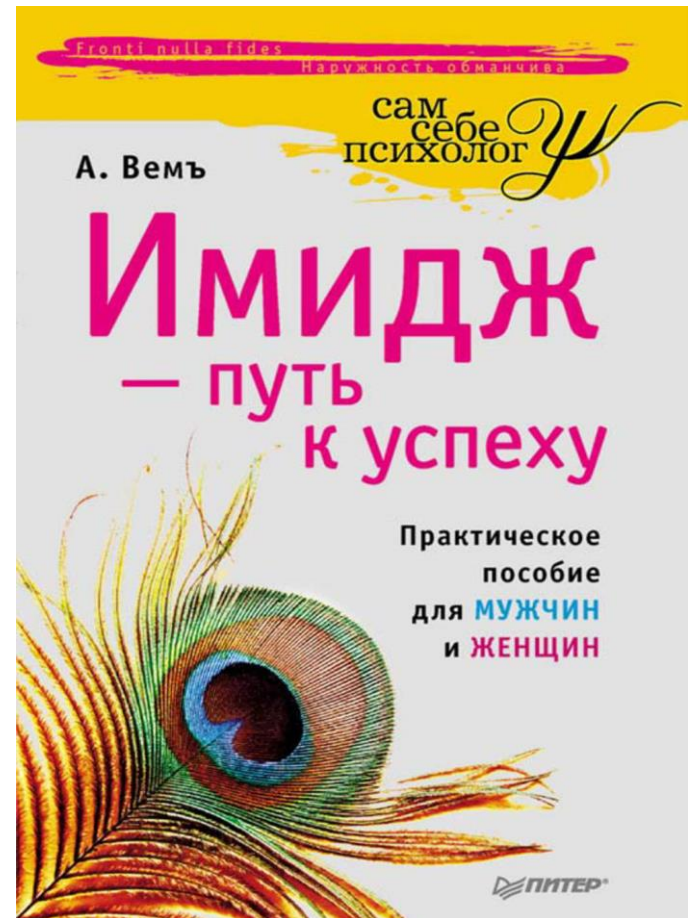
Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншалықты маңызды (5):

- Сайлаушылардың белгілі бір мәселелерін оңтайлы шешуге және тиісінше, осы аймақтағы/қаладағы жағдайды біртіндеп жақсартуға жәрдемдесу

Депутаттардың сайлаушылармен байланысы қаншалықты маңызды(6):

- Жеке оң
имиджді құру
және/немесе
нығайту

**«Сайлаушылармен
байланысын
жоғалтқан саясаткер
көп ұзамай "Бұл
кім?" деген санаттан
"Ал бұл кім?"
дегенге ауысады»**

Уильям Ллойд Скотт, американдық
сенатор (20 ғ.)

Аймақтық/жергілікті деңгейде сайлаушылармен жұмыс істеу үшін нені білу маңызды (1):

- Сайлаушылардың сандық және сапалық құрамы :
 - жалпы саны;
 - жас құрамы;
 - жыныстық құрамы;
 - әлеуметтік құрамы (тұрмыс/табыс деңгейі бойынша);
 - еңбекке қабілеттілік және жұмыспен қамту деңгейі бойынша құрамы;
 - қоныстану географиясы бойынша құрамы (қала, ауыл);
 - этникалық құрамы;
 - діни құрамы

Аймақтық/жергілікті деңгейде сайлаушылармен жұмыс істеу үшін нені білу маңызды (2):

- Аймақтағы / қаладағы жалпы жағдай: - саясат (әкімшілік, элита, партиялар, қоғамдық ұйымдар, оппозиция, олардың арасындағы қатынастар);
 - экономика (даму деңгейі, бюджет, негізгі салалар мен кәсіпорындар, ШОБ үшін жағдайлар, негізгі проблемалар);
 - Әлеуметтік сала (негізгі салалар мен құрылымдар, бюджет, табыс деңгейі бойынша шектен тыс топтар арасындағы алшақтық, негізгі проблемалар);
 - ақпараттық сала (БАҚ, әлеуметтік желілер, бейресми коммуникациялар)

Аймақтық/жергілікті деңгейде сайлаушылармен жұмыс істеу үшін нені білу маңызды(3):

- Аймақтың/қаланың тұрақты дамуы үшін ықтимал қауіп-қатер факторлары:
 - халықтың әлеуметтік әл-ауқаты;
 - ықтимал тәуекел топтары (қылмыс, жұмыссыздық, ішкі мигранттар, ипотекашылар, өзін-өзі жұмыспен қамтығандар және т. б.);
 - криминогендік жағдай (қылмыс деңгейі, сыбайлас жемқорлық);
 - халықтың қоғамдық-саяси белсенділігінің деңгейі (наразылық акциялары);

Аймақтық/жергілікті деңгейде сайлаушылармен жұмыс істеу үшін нені білу маңызды(4):

- Аймақтың/қаланың тұрақты дамуы үшін қауіп-қатер факторлары:
 - этноәлеуметтік ортадағы жағдай (жанжалды факторлар);
 - діни ортадағы жағдай (деструктивті ағымдар);
 - еңбек саласындағы жағдай (еңбек жанжалдары);
 - жастар ортасындағы жағдай;
 - сыртқы факторлар (сыртқы заңсыз және еңбек көші-қоны, басқа мемлекетпен шекара, трансшекаралық қылмыс)

**«Кім ақпаратқа
ие болса, ол
әлемге иелік
етеді»**

Натан Ротшильд, ағылшын
банкирі және кәсіпкері (18-
19 ғғ.)

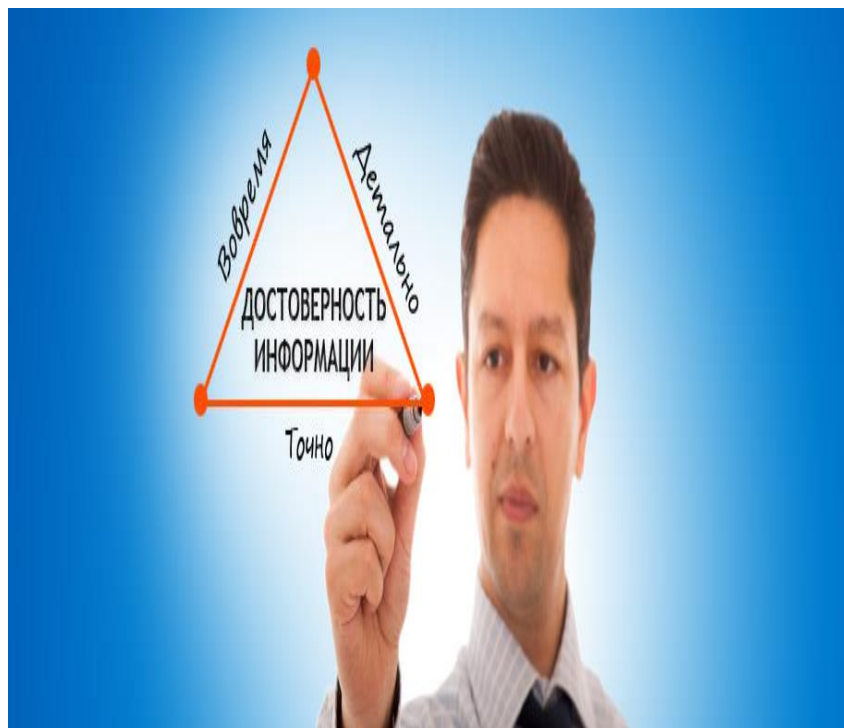

Ақпараттандырудың негізгі деңгейлері:

1. Ұсыну деңгейі («не болып жатыр?» деген сұраққа жауап)
2. Шешімді әзірлеу деңгейі («не істеу керек?» деген сұраққа жауап)

Ақпараттың сапасы оның :

- нақтылығын;
- салыстырмалылық (тек белгілі бір объектіге қатысты);
- уақтылығын;
- толықтығын;
- маңыздылығын білдіреді

Аймақтағы/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: ұсыну деңгейі (1)

- Ресми статистика (белгілі бір мемлекеттік органдарда сауал жүргізу арқылы)
- Өңірлік және/немесе жергілікті әкімдіктердің және олардың құрылымдық бөлімшелерінің ресми сайттары

Аймақтағы/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: ұсыну деңгейі (2)

- Аймақтық және / немесе жергілікті баспасөздің күнделікті және апталық дайджесттері (негізгі оқиғалар немесе белгілі бір тақырыптар бойынша)

ПРАВОВОЙ ДАЙДЖЕСТ
Важные события законодательства РФ за июль 2020
<https://dayprav.ru/>

КОНСТИТУЦИЯ РФ
1 июля 2020 года всенародным голосованием были приняты поправки к Конституции РФ.

САМОЗАНЯТЫЕ
Введен налоговый режим для самозанятых. Каждый гражданин Российской Федерации, достигший 16 лет, может получить статус самозанятого. Налог для самозанятого человека составляет 4% от выручки при работе с физическими лицами и с дохода при работе с юридическими лицами и индивидуальными предпринимателями.

УПРОЩЕННЫЕ УСЛОВИЯ ПОЛУЧЕНИЯ ГРАЖДАНСТВА РФ
Согласно Федеральному Закону от 21.01.2020 № 114-ФЗ "О внесении изменений в Федеральный закон "О гражданстве Российской Федерации" в части упрощения процедуры приема в гражданство Российской Федерации иностранных граждан и лиц без гражданства", иностранные граждане и лица без гражданства теперь могут получить гражданство РФ в упрощенном порядке.

Льготы для инвалидов
• Автомобильный знак для инвалидов позволяет выдвигаться и действовать до конца года чтобы получить льготы, положенные по этому знаку, нужно зарегистрировать транспортное средство в Федеральном Реестре Инвалидов РФ;
• Справка об инвалидности не будет требоваться для получения необходимых документов.
• Не менее 10% акций общественных парковок предназначены для бесплатной парковки транспортных средств, зарегистрированных в Федеральном Реестре Инвалидов.

ТЕХОСМОТР
С 27 июля 2020 года станции технического осмотра должны иметь разрешение (аккредитацию) на ведение деятельности по технической осмотру.

ИНДЕКСАЦИЯ ПЕНСИИ ОПЕКУНАМ ПЕНСИОНЕРАМ
Пенсионеры, являющиеся опекунами или попечителями несовершеннолетних детей, производят индексацию пенсии с 01 июля 2020 года. Индексация составит 6,6% от размера пенсии. Напомним, что с 2016 года индексация была отменена.

- **Дайджест** (ағылш. digest-қысқаша мазмұны, резюме) - бұл :
 - баспасөздің белгілі бір уақыт аралығында ең маңызды және қызықты материалдардың қысқаша мазмұны түрінде;
 - белгілі бір тақырыптағы әртүрлі дереккөздерден үзінділерді іріктеу

Аймақтағы/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: ұсыну деңгейі (3)

- Депутаттардың сайлаушылармен тікелей өзара іс-қимылы

Депутаттардың сайлаушылармен өзара іс-қимылының негізгі түрлері:

- Сайлаушыларды жеке қабылдау
- Сайлаушылар өтініштерімен жұмыс
- Сайлаушыларды ақпараттандыру
- Сайлаушылар алдындағы есеп беру
- Мәслихаттардың тұрақты комиссияларында жария тыңдалымдар өткізу
- Участие в различных мероприятиях
- Түрлі азаматтар бірлестіктерімен ынтымақтастық

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (1)

- Белгілі бір мәселелер бойынша жеке сарапшылармен кеңесу

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (2)

- «ОЙ ТАЛҚЫ»
өткізу

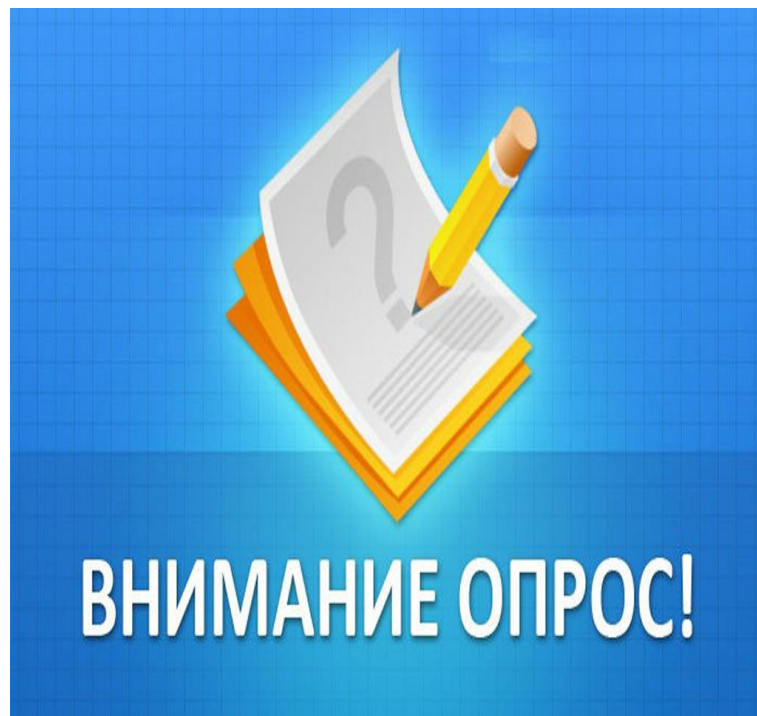

- «Миға шабуыл» («ой талқы») (ағылш. brainstorming) - әр түрлі тапсырмалар үшін шешім қабылдау ұжымдық іздеу әдісі, нәтижесінде ең қолайлы нұсқалар таңдалады

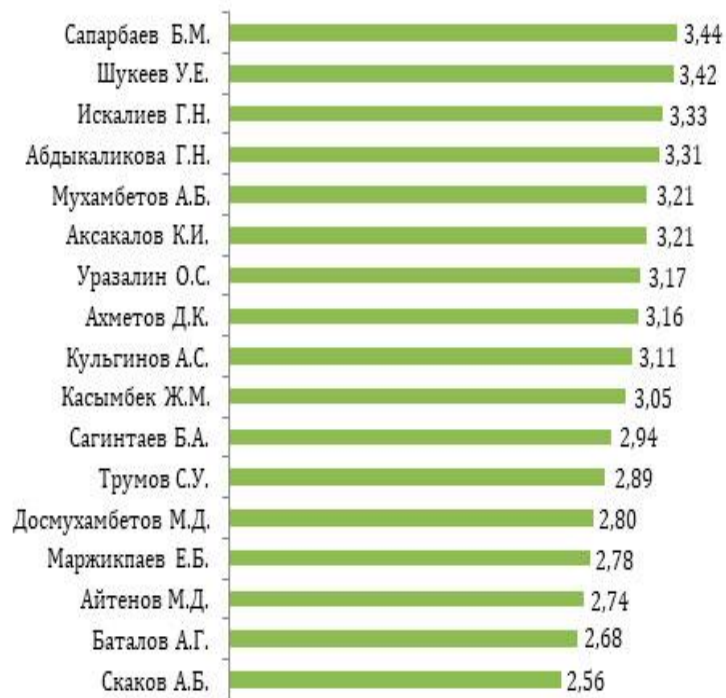
Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (3)

- Сауалнама немесе терең сұхбат арқылы сараптамалық сауалнамалар

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (4)

- Республикалық зерттеу құрылымдары жүргізген қоғамдық пікір сауалнамаларының нәтижелерін зерделеу :
 - «Стратегия» әлеуметтік және саяси зерттеулер орталығы (<https://www.ofstrategy.kz>);
 - «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты (<https://kipd.kz>)
 - "Жастар" ғылыми-зерттеу орталығы (<https://eljastary.kz>);
 - "Amanat" партиясының қоғамдық саясат институты (<https://amanatpartiasy.kz/institute?lang=ru>) және т.б.

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (5)

- Осы өңірде/қалада қоғамдық даму басқармаларының ведомстволық бағынысты құрылымдары, жергілікті ҮЕҰ, жеке зерттеу құрылымдары жүргізген қоғамдық пікір сауалнамаларының нәтижелерін зерделеу

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (6)

- Мәслихат депутаттарының қоғамдық даму басқармалары (мемлекеттік тапсырыс шеңберіндегі ведомстволық бағынысты құрылымдар, жеке құрылымдар) арқылы өздерін қызықтыратын тақырыптар бойынша қоғамдық пікірге сауалнама жүргізуге бастамашылық жасауы

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі (7)

- Сайлаушылардың көңіл-күйін, қажеттіліктерін немесе олардың бір нәрсеге қатынасын зерттеу мақсатында қоғамдық пікірге өз бетінше сауалнама жүргізу :

- телефонмен қоңырау шалу арқылы;
- белгілі бір адамдар тобына сауалнама жүргізу (көршілер, қызметкерлер, студенттер, бір партияластар және т. б.);
- фокус-топтарды өткізу;
- Интернет-сервистерде (Google Forms, Survey Monkey, Anketolog), әлеуметтік желілерде (Facebook, Instagram) және мессенджер (Telegram)

Өңірдегі/қаладағы жағдай туралы ұсынылатын ақпарат көздері: шешімді әзірлеу деңгейі(8)

Нәтижелер бойынша алынған
ақпаратты жинақтау:

- сайлаушыларды қабылдау;
- сайлаушылардың жазбаша және онлайн өтініштерімен танысу, осы негізде осы аймақтың/қаланың өзекті мәселелері мен мәселелерін және оларды шешу жолдарын анықтау

«Сайлау науқаны - бұл сайлау арасында болатын нәрсе»

Душенко К.В. Саясаткер және
журналистің әмбебап
дәйексөзшісі

Сайлаушыларды ақпараттандыру (1):

- Ақпараттандыру түрі:
 - сессиялар қорытындыларын, қабылданған шешімдерді (актілерді) және олардың орындалуын қоса алғанда, тиісті мәслихат, оның тұрақты және уақытша комиссиялары қызметінің процесі мен нәтижелері және т. б.;
 - өз депутаттық қызметінің процесі мен нәтижелері;
 - тиісті партия қызметінің бағдарламасы, идеологиясы, процесі және нәтижелері;
 - республикалық және жергілікті деңгейдегі түрлі процестер мен оқиғалар бойынша өз бағалары мен пікірлері

Сайлаушыларды ақпараттандыру (2):

- Ақпараттандыру әдістері мен механизмдері:
 - сайлаушылардың әртүрлі топтарымен кездесулер;
 - түрлі іс-шараларда сөз сөйлеу (дөңгелек үстелдер, көпшілік тыңдаулар, ғылыми конференциялар, партиялық жиналыстар және т. б.);
 - БАҚ және әлеуметтік желілерде сөйлеген сөздері мен жарияланымдары;
 - мәслихат сессияларының онлайн-трансляциялары арқылы;

Сайлаушыларды ақпараттандыру (3):

- Ақпараттандыру әдістері мен механизмдері:
 - мәслихаттардағы депутаттық жұмыстың ерекшеліктері, мәслихаттардың күн тәртібіндегі өзекті мәселелер, тиісті партияның идеологиясы мен қызметі және т. б. туралы көпшілік дәрістер өткізу
 - ◆ оқу орындарында, кітапханаларда, клубтарда, партиялық кеңселерде және т. б.;
 - ◆ онлайн режимінде (Skype, Zoom, Microsoft Teams-бейнеконференциялар, YouTube, әлеуметтік желілердегі чаттармен тікелей эфирлер)

Сайлаушыларды ақпараттандыру бойынша жекелеген ұсыныстар (1):

- Мәслихаттардың ресми сайттарындағы жарияланымдар:
 - мәслихаттардың барлық сессиялары және тұрақты комиссиялардағы жария тыңдаулар туралы хабарланатын (хабарландырулар) және қорытынды (жаңалықтар) ақпарат;
 - мәслихаттардың жыл сайынғы жұмыс жоспарлары;
 - мәслихаттар төрағаларының және тұрақты комиссиялардың осы органдардың қызметі туралы жыл сайынғы есептері

ОБЩЕЕ СВЕДЕНИЕ	Плановые
СЕКРЕТАРЬ МАСЛИХАТА	Нормативные правовые акты маслихата
ДЕПУТАТЫ	1. Перечень действующих нормативных правовых актов маслихата города Астаны
АППАРАТ МАСЛИХАТА	
ВОПРОС - ОТВЕТ	
СЕССИИ МАСЛИХАТА	
ПЕРЕЧЕНЬ ВОПРОСОВ РАССМОТРЕВАЕМЫХ НА СЕССИИ ГОРОДСКОГО МАСЛИХАТА	
НОРМАТИВНЫЕ ПРАВОВЫЕ АКТЫ МАСЛИХАТА	
ПРОЕКТЫ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ	
РЕШЕНИЯ МАСЛИХАТА	
ПОСТАНОВЛЕНИЯ КОМИССИИ	
ИЗБИРАТЕЛЬНЫЕ КОМИССИИ	

Дата и номер НПА	Заголовок	Дата регистрации	Дата последней редакции
Решение маслихата города Астаны от 6 декабря 2012 года № 97111-У.	О внесении изменений в решение маслихата города Астаны от 30 марта 2004 года №2816-III «О правилах благоустройства, санитарного содержания, организации уборки и обеспечения чистоты на территории города Астаны».	Зарегистрировано Департаментом юстиции города Астаны 14 января 2012 года № 764	Дата последней редакции: 06.12.2012
Решение маслихата города Астаны от 6 декабря 2012 года № 94111-У.	О схеме застройки земель для целей налогообложения и процентах повышения (понижения) базовых ставок земельного налога	Зарегистрировано Департаментом юстиции города Астаны 11 января 2012 года № 763	Дата последней редакции: 06.12.2012

Сайлаушыларды ақпараттандыру бойынша жекелеген ұсыныстар (2):

- Мәслихаттар сессияларын және тұрақты комиссияларда жария тыңдалымдарды онлайн-трансляциялау және мәслихаттардың ресми сайттарында тиісті бейнематериалдарды орналастыру

Сайлаушыларды ақпараттандыру бойынша жекелеген ұсыныстар (3):

- Обновление новостной информации на официальных сайтах маслихатов на регулярной основе
- Создание и регулярное обновление страниц маслихатов в социальных сетях с указанием ссылок (значков) на них на официальных сайтах данных маслихатов

Сайлаушыларды ақпараттандыру бойынша жекелеген ұсыныстар (4):

- Мәслихаттар сайттарында барлық деңгейдегі депутаттардың дербес беттерін құру және мерзімді жаңарту, онда өмірбаяны, байланыс және есептік ақпараты жарияланады
- ең танымал әлеуметтік желілерде (Facebook, Instagram, Вконтакте) барлық деңгейдегі мәслихат депутаттарының беттерін құру және мерзімді жаңарту

***«Саясаткер тек
сайлаушылардың не
ойлайтынын
тұжырымдайды,
тіпті егер олар бұл
туралы әлі білмесе
де»***

Энох Пауэлл,
британдық саясаткер (20 ғ.)

Қоғамдық тыңдалымдарды өткізудің маңыздылығы:

- Осы өңірді/қаланы дамытудың өзекті проблемалары мен мәселелерін және оларды шешу жолдарын талқылау
- Тыңдалымдарға қатысу және аймақтық немесе жергілікті маңызы бар істерді басқаруға мүдделі азаматтарды барынша тарту
- Қарастырылып отырған мәселелер бойынша жан-жақты бағалар, идеялар мен ұсыныстар алу
- Мәслихат депутаттарының сайлаушылармен өзара іс-әрекетін арттыру

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (1):

- Мәслихаттардың тұрақты комиссияларының осы өңірді/қаланы дамытудың өзекті мәселелері мен олардың қарауына жататын мәселелерінің тізбесі түріндегі жария тыңдаулардың нысанасын:
 - сайлаушылардан ақпаратты зерделеу және жинақтау;
 - сарапшылармен қарым-қатынас;
 - қоғамдық пікірге сауалнама жүргізу және олардың нәтижелерін зерделеу

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (2):

- Тұрақты комиссиялардың жария тыңдалымдар өткізу кестелерін, оларды тиісті мәслихаттардың жыл сайынғы жұмыс жоспарларына енгізе отырып жасауы

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (3):

- Тыңдалымдарда баяндамашыларды анықтау:
 - мәслихаттың тұрақты комиссиясының төрағасы немесе өзге де мүшесі;
 - бейінді атқарушы органның өкілі;
 - қоғам өкілі

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (4):

- Жария тыңдалымдар қарарының жобасын дайындау:
 - негізгі баяндамалардың мәтінімен (тезистерімен) танысу;
 - сарапшылардың бағалары мен ұсыныстары

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (5):

- Жария тыңдалымдар өткізудің негізгі ұйымдастырушылық мәселелерін шешу (күнін, уақыты мен орнын, қатысушылардың жеке құрамын айқындау, ғимарат, үлестірме материал дайындау, **мәслихат сайтында хабарландыру** (анонс) жариялау және т. б.)

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (6):

- Басқа қаладан келген қатысушылардың жария тыңдалымдарына онлайн-режимде қатысуын қамтамасыз ету (облыстық және аудандық мәслихаттар аясында тыңдалымдар өткізілген жағдайда)

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (7):

- Мәслихаттардың тиісті сайттарында онлайн-трансляцияда жария тыңдалымдар өткізу

Қоғамдық тыңдалымдарды дайындау және өткізу (8):

- Мәслихаттар тұрақты комиссияларының өздері өткізген жария тыңдалымдар қорытындылары негізінде қаралған мәселелер бойынша және мәселелерді шешуге бағытталған қаулыларды дайындауы және қабылдауы

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!